

і технологіями роботи. Крім того, нові умови роботи породжують залежність інформованості однієї людини від інформації, придбаної іншими людьми. Тому, вже не достатньо вміти самостійно опанувати і накопичувати інформацію, а треба навчитися такої технології роботи з інформацією, коли готуються і приймаються рішення на основі колективного знання. Це говорить про те, що людина повинна мати певний рівень культури щодо використання інформації.

Отже, саме завдяки сучасним технологіям уможлиблюється і набуває обертів міжкультурний обмін, а міжкультурна взаємодія набуває нової якості. Комунікація трансформує фундаментальні виміри людського життя, орієнтує на комплекс взаємопов'язаних вузлів, які будь-якої миті готові до повсякчасного залучення нових вузлів, що є здатними до комунікації. Інформаційна культура як інформаційно-комунікативна система об'єднує всі елементи мережі, які розділяються всіма поза матеріальними формами культури і забезпечують тим самим цінність і само відтворюваність. Таким чином, інформаційна культура репрезентує нову якість соціокультурного життя в мережевому, інформаційно-комунікативному просторі.

Бібліографічні посилання:

1. **Castels M.** Materials for an exploratory theory of network society / M. Castels. – Brit. J. Of. Soc., 2000, №51, - p. 18.
2. Долгіх Г. Глобальна соціокультурна трансформація: концептуальний вектор дослідження / Ганна Долгіх // Філософія. - №8 (99) - листопад, 2009. - С. 129-133.
3. **Будз В.** Філософські аспекти трансформації сучасного українського суспільства / Володимир Будз // Етико-аксіологічний аспект трансформації сучасного українського суспільства – Івано-Франківськ: Видавець І. Я. Третяк, 2009. – 180с.
4. **Гендина Н. И.** Информационная культура и информационное образование / Н. И. Гендина / Информационное общество: культурологические аспекты и проблемы. – Краснодар / Новороссийск, 1997. – С. 103.
5. **Виноградов В. А.** Создание информационной культуры для Европы / В. А. Виноградов, Л. В. Скворцов / Доклад на VI конференции ЕКССИД, 23-25 марта 1991г. Кентербери, Великобритания // Теория и практика общественно-научной информатики. – 1991 – №2 – С. 23-29.
6. **Жалдак М. И.** Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе / М. И. Жалдак. – Автореф. дисс. докт. пед. наук. - М.: 1989 - 48 с.
7. **Розумовська О. Б.** Формування інформаційної культури майбутніх вчителів математики та фізики / О. Б. Розумовська / Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. – Випуск 8. У 5-ти томах. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Т. 1. – 180с.

УДК 37. 013

Г. І. Фінін

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

ЕКОНОМІЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА КУРИКУЛУМУ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Аналізується економічна культура як складова курикулуму військової освіти. Розглянуто сутність та сучасний етап розвитку економічної культури у сучасній системі військової освіти. Висвітлено актуальні проблеми військової освіти та концептуальні засади її функціонування, напрями розвитку і шляхи її реалізації за умови збереження можливостей та існуючого потенціалу системи військової освіти для забезпечення підготовки фахівців для Збройних сил. Аналізується вплив економіки на військову освіту, актуальні проблеми та концептуальні засади її функціонування, напрями подальшого розвитку і шляхи їх реалізації.

Ключові слова: військова освіта, наука, економіка, економічна культура, курикулум, інновація, курсант, майбутній офіцер.

Анализируется экономическая культура как составляющая курикулума военного образования. Рассмотрена сущность и современный этап развития экономической культуры

в военном образовании. Рассмотрены актуальные проблемы военного образования и концептуальные основы ее функционирования, направления развития и пути ее реализации, при условии сохранения возможностей и существующего потенциала системы военного образования для обеспечения подготовки специалистов для Вооруженных Сил. Анализируется влияние экономики на военное образование.

Ключевые слова: военное образование, наука, экономика, экономическая культура, курикулум, инновация, курсант, будущий офицер.

Influence of economy is analysed. The aim of the article is the learning of the economical culture as the component of the curriculum of the military education and the analyses of the modern economical model of military specialists' preparation. Modern stage of economic culture development is infused into military education of Ukraine and is determined as the complex of external and internal factors. The basic element it is the integration of the domestic system of higher education in European educational space in accordance with positions of Bologna process.

Subsequent economic reformation of Military Powers of Ukraine includes optimization of military educational system.

We can define such directions of future officers' economical culture among basic directions of military educational system. They are providing with modern computer technique and communication equipments of higher educational establishments and educational centers, creation of modern training complex industry, educational facilities which correspond to world scientific and technical level.

As the result, positive changes will take place in the system of military economic culture and science, military educational establishments, subsections and parts of Military Powers of Ukraine, in relation to quality of preparation of military specialists, strengthening of defensive capability of our state, development of theory and practice of war art, modern principles of military, forces usage. Realization of conceptual principles of military education all development and economic culture must provide with changing to the new type of humanitarian innovative military economic culture that will be the instrument in the military-professional growth, intellectual, scientific, cultural, spiritually moral, economic potential of military specialists.

Key words: military education, science, economy, economical culture, the curriculum, innovation, development, principles, system, cadet, future officer.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економічної культури військовослужбовців та зокрема майбутніх офіцерів її вплив на військову освіту України визначається комплексом зовнішніх та внутрішніх факторів. Основними з них є: інтеграція вітчизняної системи вищої освіти в європейський освітній простір відповідно до положень Болонського процесу; подальше економічне реформування Збройних Сил України, у тому числі оптимізація системи військової освіти; необхідність приведення існуючої економіко-правової бази до сучасних вимог підготовки військових фахівців і можливостей системи військової освіти. Таким чином, на теперішній час є актуальним завдання розробки курикулуму військової освіти у Збройних Силах України з урахуванням зазначених факторів.

Огляд останніх досліджень. Динамічний розвиток системи військової освіти України супроводжується не менш активним обговоренням виникаючих проблем [7, 8, 9].

Сутність економічної культури, її місце в системі загальної культури, понятійний апарат визначили філософи А. Дроздов, І. Іткін, В. Попов, Г. Смирнов, А. Уледов. Вивченням проблем економічної культури, мислення й свідомості займалися економісти Л. Абалкін, Л. Бірман, К. Улибін, В. Уразгалієв, В. Чичканов, а соціологічні аспекти теорії і практики формування економічної культури досліджували Л. Буєва, Т. Заславська, І. Іткін, О. Коваленко, Д. Рябов, П. Савинов, А. Сур'як та ін. [5, 10].

Найбільш комплексно і детально теорія, методологія системи військової освіти, проблеми та концептуальні засади її функціонування розглянуті у роботі [11]. Окремі актуальні питання рівня розвитку економічної культури на військову освіту України висвітлені у наукових роботах [10]. Однак за останній рік відбулись суттєві зміни на рівні реформування Збройних Сил України, які визначають необхідність уточнення напрямів і перспектив розвитку курикулуму військової освіти.

В той же час додаткової уваги потребують питання щодо формування економічної культури курсантів у навчально-виховному процесі вищих військових навчальних закладів (далі ВВНЗ).

Завдання дослідження полягає у дослідженні економічної культури як складової курикулуму військової освіти та аналізі сучасної економічної моделі підготовки військового фахівця.

Виклад основного матеріалу. Суттєва зміна завдань і структури Збройних Сил вимагає

значних перетворень у системі військової освіти та організації підготовки військових фахівців, зокрема: підвищення рівня знань економічного управління військовою освітою, аналітичного та інформаційного супроводу реалізації проектів і прийнятих рішень; завершення оптимізації мережі вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ), факультетів та кафедр військової підготовки, кафедр медицини катастроф та військової медицини, їх організаційно-штатних структур і чисельності особового складу за допомогою економічного прогнозування та моделювання; вдосконалення інтеграційних процесів військової та економічної культури; приведення змісту навчання військових фахівців відповідно до державних стандартів та стандартів економічної культури, досвіду бойової підготовки військ (сил), їх застосування у миротворчих операціях, локальних конфліктах і війнах; введення в дію нового покоління стандартів вищої військової освіти з підготовки військових фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра та магістра з урахуванням оновленої економіко-правової бази та визначених термінів навчання; посилення значення економічної культури та економічної складової військової освіти у вихованні військових фахівців, демократизації військової освіти, соціального захисту учасників військово-освітньої діяльності; подальшої технологізації та інформатизації військової освіти, застосування сучасних освітніх інновацій; підвищення якості навчання та виховання військових фахівців на основі курикулуму, моніторингових заходів, досягнень військової науки і техніки, економіки і психології; підвищення ефективності освітньої та наукової діяльності на основі оптимізації економічного курикулуму воєнно-наукових досліджень; покращення фінансового забезпечення системи військової освіти та оновлення її матеріально-технічної бази, запровадження сучасних навчально-тренувальних систем та комплексів; підвищення якості вивчення іноземних мов у вищих військових навчальних закладах та системі мовних курсів Збройних Сил; розширення міжнародного співробітництва у сфері військової освіти. Ключовою проблемою військової освіти є якість підготовки військових фахівців.

Метою економічної освіти є формування економічної культури фахівця як умови його успішної діяльності в особистих і суспільних інтересах [10, с. 35]. Економічна культура в широкому сенсі слова – це сукупність створених суспільством матеріальних і духовних засобів виробничої діяльності: машини, споруди, міста, дороги тощо; економічні знання, вміння, навички, способи й форми спілкування людей, економічний інтелект.

Економічна культура у вузькому сенсі слова – це типовий спосіб економічного мислення та діяльності народу, групи, індивідів. За його допомогою люди адаптуються до конкретних соціально-економічних умов свого існування. До економічної культури належить також сукупність економічних інтересів, цінностей, норм, правил, умінь і навичок, які є регуляторами економічної поведінки. Іншими словами, економічна культура складається з поведінкових стереотипів та економічних знань.

Образно кажучи, економічна культура є тим інструментом, «мовою», за допомогою якого люди можуть спілкуватися між собою в процесі економічної діяльності й поведінки, а також розуміти сутність економічних явищ і процесів, що відбуваються в цьому суспільстві і в усьому світі. Економічна культура суспільства безпосередньо впливає на економічну культуру особистості, тому що індивідуальна економічна свідомість містить три основних компоненти: знання (уявлення, погляди), почуття й прагнення суб'єкта. Це відображає сукупність явищ суспільства і позитивних, і негативних. Спонукальними чинниками до позитивної, вольової дії є настанови особистості [1, с. 136 - 137].

За визначенням А. Сур'яка, економічна культура – це сукупність елементів і феноменів культури, економічної свідомості, поведінки, економічних інститутів, що забезпечують відтворення економічного життя суспільства. Предметом її вивчення стає людина в світі економічних відносин, система норм, правил, моральних принципів і цінностей у цій галузі [12]. Економічну культуру визначають як комплекс елементів і явищ культури, стереотипів економічної свідомості, мотивів поведінки, економічних інститутів, що забезпечують відтворення економічного життя. Економічна культура характеризує стан господарської діяльності суспільства на певному щаблі його розвитку та містить і матеріальний продукт, матеріальні послуги, весь світ речей, предметів, виробничих процесів, і економічні знання, економічне мислення, господарський досвід людей. Економічна культура відображає ступінь гуманізації суспільного відтворення, сприяє її подальшому збагаченню.

Ми згодні з думкою Коваленко О. В., що *економічна культура* – це сукупність соціальних цінностей і норм, які є регуляторами економічної поведінки особистостей і соціальних груп та виконують функцію соціальної пам'яті економічного розвитку [5].

Дуже важлива роль у формуванні економічної культури є економічна свідомість. Економічна свідомість – це не тільки розуміння сутності економічних явищ, але й сформованість активного

особистісного ставлення до них, до закономірностей, що лежать в їхній основі, розуміння власної ролі в економічних зв'язках, усвідомлення та задоволення особистих потреб, які співпадають з можливостями [6, с. 45].

Навчальний план є важливим засобом втілення вимог суспільства, зокрема до економічної освіти та формування економічної культури у процес підготовки фахівців. Саме навчальний план свідчить про взаємозв'язок і наступність різних навчальних дисциплін, форми організаційно-навчального процесу, передбачений обсяг обов'язкових та вибіркових дисциплін, розподіл їх за циклами підготовки. Наявність логічно побудованих планів дають можливість здійснювати професійний та особистісний розвиток курсантів та студентів. Філософський аналіз сучасних теорій курикулуму суттєво допоможе зробити більш ефективним процес формування економічної культури. Відомо, що терміном *курикулум* (лат. – *curriculum* – біг, шлях, одне коло) в англійській освітній літературі позначається основна одиниця освітнього процесу – курс навчання, навчальний план, програма науки, а в найбільш широкому значенні – сукупність навчального змісту, планів, методів, структур, ілюстративного матеріалу, усіх видів посібників, включаючи паперові, матеріальні, аудіо-візуальні, комп'ютерні тощо. Фахівці України в галузі освіти зараз освоюють усталене на Заході розуміння понять «курикулум» і «розвиток курикулуму» (*curriculum development*). Труднощі виникають передусім в адекватному перекладі. Існує більше ніж 250 визначень поняття *curriculum*. На основі сучасних теорій курикулуму, таксономій, теорій цілепокладань запропонована структура базового курикулуму з таких *підсистем*: загальні освітні цілі, транспредметні освітні цілі, загальні освітні цілі за рівнями навчання; система навчальних дисциплін; освітні цілі на рівні суміжних дисциплін; загальні навчальні цілі предмета; базовий навчальний план; освітні стандарти як проміжні навчальні цілі, досягнення яких є обов'язковим для всіх учнів [2, 4, 13].

Зарубіжні рекомендації з розробки курикулуму, не вписані в контекст національного освітнього досвіду, можуть не сприйнятися педагогічною громадою чи її частиною і внаслідок цього виявитися не достатньо ефективним. Вітчизняний курикулум має постати як результат спільної роботи багатьох авторів та закладів освіти.

Треба враховувати, що якість економічної культури – категорія комплексна, системна. Ми ніколи не підвищимо якість підготовки наших випускників, якщо будемо зважати лише на окремі компоненти, що її забезпечують, як це має місце на теперішній час. Складовими якість підготовки військових фахівців є: комплекс економіко-правових документів, та інших матеріалів з підготовки фахівців; відповідне науково-методичне, навчально-методичне, фінансове та матеріально-технічне забезпечення; дієва система інтелектуального, професійно-психологічного та медико-фізіологічного конкурсного відбору талановитої молоді для вступу на навчання до ВВНЗ; оптимальний зміст гуманітарної, соціально-економічної, природничої, наукової, професійної та практичної підготовки військових фахівців; технологізація військово-педагогічного процесу, орієнтація на створення ефективних інтегрованих педагогічних технологій щодо проектування, здійснення, контролю й коригування процесу підготовки військових фахівців на основі комп'ютерних, інформаційних та комунікативних технологій, рейтингових оцінок; поєднання навчання та наукової роботи, підвищення ролі науки у вищих військових навчальних закладах як одного з основних факторів забезпечення належного рівня кваліфікації науково-педагогічних працівників, високої якості підготовки військових фахівців, неперервного оновлення змісту військової освіти, що призведе до зменшення витрат в практичній сфері військової діяльності, що є актуальним на сьогоднішній момент.

Однією з важливих складових освітньої діяльності ВВНЗ є наукова робота. Понад 60 % науковців Збройних Сил зосереджено у ВВНЗ. Відсутність інтеграції військової освіти та економічної науки у попередні роки не дозволяла повною мірою використовувати потужний науковий потенціал ВВНЗ для проведення єдиної політики у реформуванні та розвитку Збройних Сил, їх видів та родів, перешкоджала, з одного боку, ефективному залученню науковців ВВНЗ до проведення наукових досліджень у науково-дослідних установах, а з іншого - стримувала своєчасне впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес ВВНЗ. Витрати на наукові дослідження в розрахунку на одного науковця в Україні на низькому рівні – 1,4 тис. дол. США, тоді як в інших країнах складають: США – 100, Франція – 89, Японія – 73, Південна Корея – 47, Бразилія – 25, Росія – 4 тис. дол. США [9, с. 16].

Можна констатувати, що розвиток військової освіти у нашій державі весь час був пов'язаний з пошуком адекватних економічних моделей, в основу яких покладались такі фактори: ступінь інтеграції з цивільною освітою, соціальна захищеність, єдність підходів до підготовки фахівців різних військових формувань, економічні, матеріально-технічні можливості, вартісні показники тощо. Вибіркове домінування таких підходів не могло не позначитись на якості підготовки військових фахівців за посадовим призначенням, особливо щодо її практичної

складової (тактична, тактико-спеціальна, військово-технічна підготовка). Військова економіка як об'єктивну реальність, тобто постійно діючу частку суспільного виробництва для забезпечення потреб Збройних Сил.

Проблема формування єдиного Європейського освітнього простору відповідно до вимог Болонської декларації [6; 7, с. 45; 9, с. 15], перехід до сучасної підготовки військових фахівців, має суттєво змінити економічні погляди на цей процес. Йдеться про зміну підходів економічної культури до функціональних, структурних та управлінських складових системи підготовки військових фахівців, кожна з яких включає такі компоненти: мету, проектувальний, планувально-організаційний, процесуально-комунікативний, аналітико-результативний, контрольний, коригувальний. В якості основних елементів такої системи виступають суб'єкти та об'єкти діяльності (навчальні заклади, науково-педагогічні колективи, навчальні підрозділи), в якості системоутворюючих факторів - мета, зміст, методи, засоби і результат діяльності. Трансформація складових курикулуму в економічній та військовій освіті їх компоненти, їх відповідна адаптація до сучасних вимог має розв'язати низку протиріч, які постали на теперішній час, з одного боку, між вимогами Болонської декларації щодо рівнів, процесу та якості підготовки фахівців і системою підготовки військових фахівців, що склалася в нашій державі, а з іншого - суперечностями між вимогами європейської вищої освіти та організаційно-штатною структурою Збройних Сил України, спеціальностями, кваліфікаціями підготовки спеціалістів, функціями та завданнями, які вони виконують [6, с. 39].

Потрібно також орієнтуватися на усвідомлення раціональної варіативності адаптації курикулуму військової освіти України до європейського освітньо-економічного простору, у якому, до речі, системи підготовки військових фахівців мають свої національні відмінності, та які також не завжди відповідають зазначеним вимогам. Військова освіта, в першу чергу, тактичного рівня, в усіх провідних країнах світу - це корпоративно-економічна система підготовки військових фахівців, призначення яких - виконання завдань, зумовлених специфікою функціонування збройних сил і потребою їх застосування в конкретних умовах. Мова не йдеться тут про мобільність, працевлаштування, кваліфікації або привабливість на рівні будь-яких освітніх систем. Світова практика розвитку військової освіти містить розмаїття концепцій, поглядів, принципів і дій щодо її розвитку, на базі яких формується військова школа. При цьому залишаються чинними головні критерії вимог до розвитку військової освіти та зокрема економічної військової культури: державі потрібні висококваліфіковані військові фахівці, здатні керувати військами (силами) в бою (операції) та навчанням їх у мирний час; створювати, експлуатувати і застосовувати найскладніші системи озброєння та військової техніки; супроводжувати і здійснювати фундаментальні та прикладні дослідження; організувати, проводити й контролювати дослідно-конструкторські роботи з випереджувального створення нових поколінь озброєння, військової та спеціальної техніки; ефективно діяти при виконанні завдань, які виникають у ході здійснення міжнародних антитерористичних та миротворчих операцій.

ВВНЗ, за своїм основним призначенням, готують фахівців не для відкритого ринку праці, а на конкретні військові посади, пов'язані з експлуатацією військової техніки та озброєння. Реалізація військових-економічних програм в освіті потребує значного часу на військово-спеціальну та практичну підготовку, в тому числі на військове стажування, з метою набуття стійких навичок і досвіду для виконання обов'язків за посадовим призначенням. За таких умов військова економіка не дозволить у повній мірі забезпечити військово-професійну підготовку випускників за усією номенклатурою спеціальностей. Слід також усвідомлювати [6, с. 89], що мова йде про можливі варіанти адаптації системи військової освіти України до європейського освітнього простору, у якому, до речі, системи підготовки військових фахівців мають свої національні відмінності та які також не завжди відповідають зазначеним вимогам. Реальна, а не формальна реалізація вимог Болонської декларації потребує дослідження, аналізу, всебічного оперативного-тактичного та військово-економічного обґрунтування і лише на цій основі прийняття виваженого рішення.

У контексті викладеного важливою задачею військової та економічної культури на сучасному етапі є формування нового покоління економічних моделей підготовки військових фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів і ланок управління. Набутий за роки незалежності досвід підготовки військових фахівців показав необхідність їх коригування на засадах системного і компетентнісного підходу. Особливо актуальною ця проблема є для фахівців тактичного рівня. Системна модель військового фахівця за визначеними спеціальністю (спеціалізацією), кваліфікацією, терміном навчання передбачає інтегральну єдність освітньо-кваліфікаційних вимог на основі компетентнісного підходу [3, с. 6], структури, змісту та процесуальної складової навчання (технології), засобів контролю та діагностики, процедур коригування.

Сучасна економічна модель підготовки військових фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів і ланок управління має створюватись на таких засадах:

- стандартизації, економіко-правової забезпеченості складових стандартів вищої військової освіти (перелік спеціальностей, освітньо-кваліфікаційні вимоги, освітньо-професійні програми, засоби контролю та діагностики якості освіти) та спрямованості їх на підготовку військових фахівців за визначеною спеціальністю, кваліфікацією та посадовим призначенням у підрозділах і частинах Збройних Сил України;

- урахування специфіки підготовки військових фахівців командного та інженерного профілю за освітньо-кваліфікаційними рівнями та ланками управління;

- технологізації процесу підготовки військових фахівців (проектування, комунікація та організація, контроль, коригування);

- застосування компетентного підходу до розробки складових стандартів вищої військової освіти;

- орієнтації нормативних та варіативних частин змісту гуманітарних, соціально-економічних, професійно-орієнтованих та спеціальних навчальних дисциплін на спеціальність (спеціалізацію) та кваліфікацію військового фахівця;

- органічності єдності змісту фундаментально-теоретичної та практичної підготовки військового фахівця всебічного матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Вищі військові навчальні заклади мають набути право здійснювати міжнародне співробітництво, укладати договори про співробітництво, встановлювати зв'язки з вищими навчальними закладами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до державної та відомчої економіко-правової бази.

Серед основних напрямів покращення фінансово-економічного забезпечення системи військової освіти, оновлення її навчально-матеріальної бази, удосконалення економічної культури майбутніх офіцерів (які взаємопов'язані) можна визначити такі: забезпечення пріоритетної поставки до вищих навчальних закладів, навчальних центрів найновіших зразків озброєння та військової техніки, навчально-тренувальних комплексів, сучасної комп'ютерної техніки та засобів зв'язку; створення індустрії сучасних тренажерних комплексів, засобів навчання, що відповідають світовому науково-технічному рівню і є важливою передумовою реалізації ефективних стратегій досягнення цілей освіти, повністю забезпечити ними вищі військові навчальні заклади; розробка типового навчально-лабораторне обладнання з відповідних навчальних дисциплін для вищих військових навчальних закладів; запровадження навчального, демонстраційного устаткування, сполученого з комп'ютерними системами для самостійного вивчення військовими фахівцями навчального матеріалу; створення у військових навчальних закладах за відповідними напрямками наукових досліджень сучасної науково-експериментальної бази; забезпечення редакційно-видавничих підрозділів сучасною поліграфічною технікою і необхідними витратними матеріалами; удосконалення системи фінансування вищих військових навчальних закладів шляхом визначення таких джерел: коштів державного бюджету; коштів, отриманих за рахунок: надання додаткових освітніх та інших послуг; коштів від здійснення економічної діяльності, регламентованої державою; коштів від оплати виконаних науковцями військових навчальних закладів досліджень з договірних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; коштів від оплати підготовки студентів за контрактом та підготовки офіцерів запасу; коштів від оплати підготовки іноземних військових фахівців.

Висновки. Реалізація концептуальних засад розвитку військової освіти та економічної культури має забезпечити перехід до нового типу гуманістично-інноваційної військової економічної культури, що сприятиме зростанню військово-професійного, інтелектуального, наукового, культурного, духовно-морального, економічного потенціалу військових фахівців. В результаті цього відбудуться позитивні зміни в системі військової економічної культури і науки, військових навчальних закладах, підрозділах і частинах Збройних Сил України щодо якості підготовки військових фахівців, зміцнення обороноздатності нашої держави, розвитку теорії та практики військового мистецтва, сучасних засад застосування військ, сил. Подальшого дослідження потребує вивчення рівнів сформованості економічної культури в курсантів як фінансово-економічних так і інших (не економічних) спеціальностей ВВНЗ та досвіду провідних країн з цих питань.

Бібліографічні посилання:

1. Алпеева Т. М. Общество. Государство: учеб. пособие общеобразоват. учреждений с рус. яз. обучения. В 4 кн. Кн. 4. Человек в мире культуры / Т. М. Алпеева, Е. В. Беляева, 2012 Вип 4 (3)

- Г. А. Василевич и др. ; под ред. Ю. А. Харина. - Мн.: Нар. света, 2002. - 191 с.
2. **Георгеску Дакмара** / Dakmara Georgescu. Курикулярна філософія двадцять першого століття: що старого і нового? // Постметодика. - 2006. - №3(67). - С. 2_17; **Галінен Ірмелі** / Irmeli Halinen. Процес становлення фінського курикулуму // Постметодика. - 2006. - №1. - С. 19-29.
 3. **Кириленко В. І.** Теорія і практика воєнної економіки: Навчальний посібник / В. І. Кириленко. - К.: Видавництво КВГУ, 2001. - 269с.
 4. **Клепко С. Ф.** Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко. - Полтава: ПОППО, 2006. - 328 с.
 5. **Коваленко О. В.** Економічна культура як складова підготовки висококваліфікованих фахівців у ВНЗ / О. В. Коваленко // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка №13 (224), Ч. І, 2011, С. 86-91
 6. **Мунтіян В. І.** Оборонний бюджет та можливі шляхи його реформування в Україні. / В. І. Мунтіян // Воєнна доктрина України. - Київ, [Б. в] 1996 - 260 с.
 7. **Науменко М. І.** Методологічні аспекти військової освіти / М. І. Науменко, Ю. І. Приходько // Вісник НАОУ. - 2008. - № 3 (7). - С. 45-51.
 8. **Нещадим М. І.** Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика [текст]: Монографія. / М. І. Нещадим, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. - 852 с.
 9. **Радецький В. Г.** Питання трансформації оборонних структур України та удосконалення системи військової освіти / В. Г. Радецький, В. М. Телелим, Ю. Г. Даник // Наука і оборона. - 2009. - № 1. - С. 15-19.
 10. **Савинов П.** Социально-экономическая подготовка курсантов военно-инженерного вуза: дис... канд. пед. наук / П. Савинов. - Ставрополь, 2001 - 194 с.
 11. **Сингаївська А. М.** Економіка знань та освіта: філософський контекст / А. М. Сингаївська // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка: зб. наук. праць. - К.: Політехніка, 2007. - № 1 (19). - С. 29 - 33.
 12. **Сур'як А. В.** Основи економічної культури / А. В. Сур'як // Навч. посіб. для студ. економ. спец. ВНЗ. - К.: Кондор, 2004. - 256 с.
 13. **Триняк М. В.** Філософія сучасного курикулуму: стратегії пошуку втраченої реальності / М. В. Триняк // Науковий вісник. Серія «Філософія»/ Харк. Нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків: ХНПУ, 2012. - Вип. 37. - С. 154 - 160.

УДК 316.324.8:82.0

О. А. Іванова

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

КУЛЬТУРА ТОТАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОСТІ ЯК СИСТЕМА КООРДИНАТ СУЧАСНОСТІ

Автор статті ставить собі за мету, осмисливши актуальні ідеї щодо сучасності, запропонувати введення нової категорії на позначення цього етапу розвитку людства, яка була б продуктивною для розуміння і тлумачення принципових властивостей культури початку ХХІ століття. Систематизація уявлень та спостережень щодо змін у масовоінформаційній діяльності у зв'язку з формуванням нового типу суспільства дає підстави запропонувати визначення «культура тотальної інформаційності» для опису сучасності.

Ключові слова: соціальні комунікації, інформаційні та комунікаційні відносини, культура тотальної інформаційності.

Автор статьи ставит перед собой цель, осмыслив актуальные идеи относительно современности, предложить введение новой категории для обозначение этого этапа развития человечества, которая была бы продуктивной для понимания и толкования принципиальных свойств культуры начала ХХІ столетия. Систематизация представлений и наблюдений относительно изменений в массовоинформационной деятельности в связи с формированием нового типа общества дает основания предложить определение «культура тотальной информационности» для описания современности.

Ключевые слова: социальные коммуникации, информационные и коммуникативные